

Jellemzések a jellemző függvényében – személyiségdimenziók és nemi hatások

Jellemzések a jellemző függvényében – személyiségdimenziók és nemi hatások

Czabány Roland & Dóra Márton

Eötvös Lóránd Tudományegyetem – Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Absztrakt

Kutatásunk a mások jellemzését befolyásoló nemi, életkori, illetve személyiségbeli tényezőinek feltárását tűzte ki célul. Feltételeztük, hogy mások jellemzésében meghatározó szerepet kap a saját személyiségünk.

Egy online tesztet készítettünk, amelyet egy közösségi oldal segítségével 129 személlyel töltettünk ki. A szabadjellemzések során minden kitöltő egy véletlenszerűen kiválasztott, általa személyesen ismert embert jellemzett 2, 5, majd 7 szóval, végül pedig a személyiség öt nagy faktorát feltáró önjellemző mérőeszközt (Big Five Inventory, BFI) töltött ki. A kapott 606 szabad személyjellemzés során összesen 2026 jellemszót kaptunk. A leggyakrabban előforduló jellemszavakat ezután 127 emberrel értékeltettük aszerint, hogy mennyire tartják szimpatikusnak az adott jellemszót, majd velük is egy BFI tesztet töltettünk ki.

A kapott eredményeink szerint a szabadjellemzéseket nagyban befolyásolta a kitöltők személyisége. Általános nemi különbségek is megfigyelhetők, amelyek megegyeznek egyes sztereotip állításokkal. Kijelenthető, hogy az általános, pozitív jellemszó, amely minden vizsgált bontásban a legelterjedtebb volt, a „kedves”, a többi jellemszó gyakorisága az egyes befolyásoló tényezők függvényében változik. A jellemzéseket a BFI teszten mért személyiségdimenziók közül az érzelmi stabilitás, az extroverzió és a nyitottság szignifikánsan befolyásolta. A kitöltők által használt szavak szociális kíváncsisága magas. A legtöbbet használt szavak kitöltők általi értékelésével megvizsgáltuk, hogy a személyiség hogyan befolyásolja a tulajdonság-preferenciákat, valamint azt, hogy a gyakran említett vonások közül melyek azok melyeket a legpozitívabbnak értékelünk.

Modifying aspects of characterization – influences by personality and gender

Czabány Roland and Dóra Márton

Eötvös Lóránd Tudományegyetem – Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Abstract

The aim of the research is to explore the various aspects that influence the characterization of people by others such as gender and personality. We can make many hypotheses about what aspects can modify characterization. Supposedly, our personality has a great influence on how we describe others.

In order to explore these influential aspects we have made a test on a social site. In the test subjects had to characterize other people they know. At first they had to write 2, then 5, and at last 7 words about a different person. We gained 606 characterization with 2026 words. After subjects described a person that was randomly chosen from the people they are in connection in the social site, they filled out a BFI test. This was filled out by 129 participants.

According to the data gained, characterization was greatly influenced by the personality of subjects. Statistical analyses on the 5 dimensions in the BFI test and the words written by subjects revealed that personality dimensions modify the characterization significantly. Gender differences gained are in line with common stereotypes. The most common word that is used to describe others and that was the most common in every analyzed group was „kedves” (nice). From the BFI personality dimensions, neuroticism has the most influence, it is followed by extroversion then openness. The words used to describe others have high social desirability values. In a second test we made a list from the most frequent words in the first test in order to rate every word by other participants. By the ratings of these words we could explore how participants with different personality rate words that describe other people.

Elméleti bevezető

A kutatásunk célja, hogy felfedjük hogyan befolyásolják a Big5 személyiségmodell dimenziói azt, hogy az emberek milyen tulajdonságokat mennyire tartanak szimpatikusnak, illetve hogyan jellemzik a velük kapcsolatban álló embereket, továbbá milyen specifikus különbségek vannak a különböző személyiségdimenziókban domináns személyek tulajdonság-preferenciái között. Munkánk két részből áll, ami során végig a Big Five személyiségmodellel dolgoztunk. Elsőként a másokról alkotott jellemzéseinket befolyásoló nemi és személyiségbeli tényezőket igyekeztünk feltárni a szabad-jellemzések révén kapott jellemszavak és a kitöltők Big Five személyiségdimenziói és demográfiai adataik elemzésével. Megvizsgáltuk, hogy valóban azokat a jellemszavakat használjuk-e mások leírására mint amelyekre a Big Five model épül és hogy ezek hasonló súllyal jelennek-e meg a hétköznapi jellemzéseinkben. Kutatásunk második felében, az előzőleg kapott jellemszavak preferenciáit elemeztük. Azt vizsgáltuk hogy a két nem mennyiben eltérően ítéli meg a különböző személyiséget leíró szavakat, a különböző személyiségű kitöltők között milyen eltérések jelentek meg a tulajdonság-preferenciák terén, tehát mennyiben és hogyan befolyásolja személyiségünk, hogy mely jellemzőket tartjuk előnyösebbnek, szimpatikusabbnak.

A személyiségpszichológia fő tárgya, hogy miben és hogyan különböznek az emberek és a viselkedésük (vagy a gondolataik) miért tér el, mi határozza meg azt. Ahhoz, hogy ezt vizsgálni tudjuk, konkrét kvantitatív adatokra van szükségünk, mégpedig az emberi (személyes, egyéni) viselkedés látens "láthatatlan" változóiról, a személyiségvonásokról. Ehhez használjuk a Big Five modellt és az az alapján létrehozott tesztet (esetünkben a BFI-t).

Kutatásunk során, amikor a kitöltők személyiségvonásairól és azok hatásáról beszélünk, mindig a Big Five modellre épülő, BFI személyiség kérdőívből szerzett adatokat használtuk, ugyanis mára ez a modell a legelterjedtebb és a legmegbízhatóbb. A BFI kérdőív esetünkben különösen előnyös volt rövidege és közérthetősége miatt.

Számos kutatás vizsgálja azt, hogy miként befolyásolják a személyiségbeli egyedi különbségek a viselkedéses vagy attitűdbeli különbségeinket, ezeknek a jelentős része

szintén a Big Five modellel dolgozik az egyértelmű előnyei miatt . Ilyen a kezelhető faktorszám, az erre épülő kérdőívek viszonylag magas reliabilitása és az egyértelmű elméleti háttér. Becslések szerint 2006-ra 1672 publikáció említette a Big Five modellt (Ozer és Benet-Martínez, 2006). Egyes kutatások igyekeztek másfelől megközelíteni a Big Five modellt (Mollaret & Mignon, 2006), esetleg különböző foglalkozások és jellemzők szociális kíváncsiságát vizsgálták (Le Barbenchon és mtsai., 2005) továbbá a munkavállalással kapcsolatos személyiségbeli hatásokat elemezték (Störmer & Fahr, 2013), ám tudomásunk szerint nincsen olyan kutatás amely kifejezetten a személyiségdimenziók szabadjellemzésekre gyakorolt hatását vizsgálná.

Munkánk első feléhez kapcsolódnak bizonyos személypercepciós kutatások. Ezek szerint hajlamosak vagyunk úgy látni másokat, ahogyan magunkat látjuk. Énleírásokban lényegesnek tartott személyiségvonásokat gyakrabban felhasználták a vizsgálati személyek a másokról adott kötetlen jellemzéseikben, mint maguk esetében nem lényeges személyiségvonásokat. Ezeket a kutatásokat sem megerősíteni sem cáfolni nem tudjuk a mi eredményeinkkel, bár felmerült ennek a gondolata: a kitöltők vajon az ismerőseiket a saját személyiségük mentén fogják-e jellemezni? Lényegi különbség nálunk, hogy nem kértünk énleírást, nem a kitöltők énképét (szelfét) vizsgáltunk, csak a személyiségvonásait (és hogy milyen jellemszavakat használ ismerősei leírására).

A különböző személyiségvonásokkal rendelkező emberek eltérő tulajdonság-preferenciáival kapcsolatban Diana Tze-Yeong Tan és Ramadhar Singh munkáját kell megemlítenünk amiben alátámasztják az attitűdbeli hasonlóság szerepét abban, hogy kit kedvelünk és kit nem, ezen kívül még számos kutatás bizonyítja, hogy általánosan jobban kedveljük azokat akik hasonlítanak ránk legyen szó rasszról, vallásról, vagy szocio-ökonómiai helyzetről. Az általunk elvégzett felmérésben kutatásban nem a konkrét személyek közötti vonzódást vonzalmat néztük (amiben nagyon sok egyéni befolyásoló tényező is belejátszhat), hanem hogy elvontabb tulajdonságokat, személyiségvonásokat miként ítélnék meg a különböző kitöltők.

Kérdésfeltevések

1: A jellemzésekben észrevehetően megjelennek a nemi hatások: a jellemző neme és a jellemzett neme is befolyásolják azokat. Evolúciós, szocializációs, valamint kulturális okokból kifolyólag a két nem eltérő szempont alapján ítéli meg a saját és az ellentétes nemet. A másik nem képviselőit más szempontok alapján értékelik a férfiak és a nők, akár párválasztásban (Buss, 1993), akár az érzelmek terén (Vigil, 2009).

2: A nemi hatások kimutatása mellett, kutatásunk legfőbb célja feltárni a személyiségdimenziók mások jellemzésére gyakorolt hatását. A Big Five dimenzióinak viselkedésre vagy attitűdökre gyakorolt hatásáról már készült több kutatás is (Cuperman, 2009, Mazilescu, 2012)

3: A kapott jellemzések vizsgálatával többet tudhatunk meg arról, hogy milyen szavakat használunk a hétköznapokban, amikor másokról alkotott véleményünket kifejtjük. Főleg mások személyiségével kapcsolatban használt szavakról. A legnépszerűbb szavak felderítésén túl érdekelt minket, hogy ezek a tulajdonságok a Big Five model alapján melyik személyiségdimenzióba sorolhatók.

4: A személyiségvonások jelentősen befolyásolják a tulajdonság-preferenciánkat és ezt a hatást a Big Five model segítségével fel is tudjuk térképezni. Így megtudhatjuk, hogy a különböző dimenziókban más és más eredményt elérő személyek melyik tulajdonságokat kedvelik jobban, ezáltal azt is, hogy kik kiket kedvelhetnek jobban, tehát kinek milyen tulajdonságaink kidomborításával imponálhatunk leginkább.

Módszer 1

Az első vizsgálat módszerének megválasztása során lényeges szempont volt az, hogy a vizsgálati személyek olyan személyeket jellemezzenek, akiket valóban ismernek, továbbá hogy a jellemezendő személy kiválasztása mindenféle elfogultságtól mentes legyen. Ennek érdekében egy online alkalmazást készítettünk, amit az egyik közösségi oldalon jelenítettünk meg, így lehetővé vált, hogy a vizsgálati személyek által, a közösségi oldalon velük kapcsolatban lévő személyek közül választhassuk ki a jellemezendő személyeket. Beépítettünk egy „Mást szeretnék jellemezni” opciót is a tesztbe. Erre leginkább azért volt szükség, mert esetenként megfigyelhető, hogy egy profil nem

személyt, hanem szervezetet és egyebeket jelöl. A tesztben kihasználtuk a közösségi oldal különböző virtuális csatornáit is, hogy könnyebben eljuttassuk a tesztet minél több emberhez.

A kapott jellemszavakat a Szirmák Zsófia-féle magyar személyiségtaxonómia segítségével hozzárendeltük a Big Five személyiségdimenzióhoz, tehát a jellemzésekre használt szavakat kategóriákba soroltuk a dimenziók alapján. Az ötödik faktornál nem használhattuk a magyar taxonómiát segítségként, mivel ott nem a BFI kérdőívben mért nyitottság szerepel, hanem az integritás, itt az angol taxonómia alskálái és a nemzetközi irodalom volt segítségünkre. Az egyértelműen besorolható szavakat elhelyeztük a megfelelő Big Five dimenzókba, ám több esetben erre nem volt lehetőség, ugyanis egyes kapott jellemszavak nem illeszkedtek megfelelően egyetlen dimenzióhoz sem (mint például a fiatal vagy a szép melléknevek).

4 / 1 kérdés

Kérem, jellemezze a személyt 2 szóval úgy, hogy a lehető legtöbbet mondjon el a személyről. Próbáljon egymástól minél különbözőbb jelentésű szavakat használni. A szavakat egyesével írja az alábbi dobozokba:

Pszichológus Izabella

Mentés

Mást szeretnék jellemezni!

*A jellemzés anonim, a jellemzett személy semmilyen formában nem értesül a jellemzésről

1. ábra

A kiválasztás véletlenszerűen történt, az alkalmazás a vizsgálati személy összes ismerőse közül kiválasztott 3 személyt, majd megkérte a vizsgálati személyeket hogy jellemezze őket. Az elsőként bemutatott ismerős személyt 2, a másodikat 5, majd végül a harmadikat 7 szóval kellett jellemeznie a vizsgálati személyeknek. A feladat instrukciójában felhívtuk a vizsgálati személyek figyelmét, hogy a jellemszavakat úgy válasszák meg, hogy a lehető legtöbbet mondjanak el a jellemezendő személyről. A kitöltők figyelmét felhívtuk

arra, hogy minden általuk generált adat teljesen anonim és a jellemzett személy sem fog értesülni semmilyen formában arról, hogy őt jellemezték.

A jellemzéseket követően a vizsgálati személyeket egy BFI teszt kitöltésére kértük meg. A kitöltés után erről egy, a válaszaikból automatikusan kiértékelt és a pontszámaiknak megfelelő szöveges értékelést kaptak. A visszajelzésnél ügyeltünk arra, hogy pozitív összbemutatót mutassunk, ugyanis a teszt online mivolta miatt nem lenne lehetőségünk a negatív visszajelzés által okozott hatások semlegesítésére.

Módszer 2

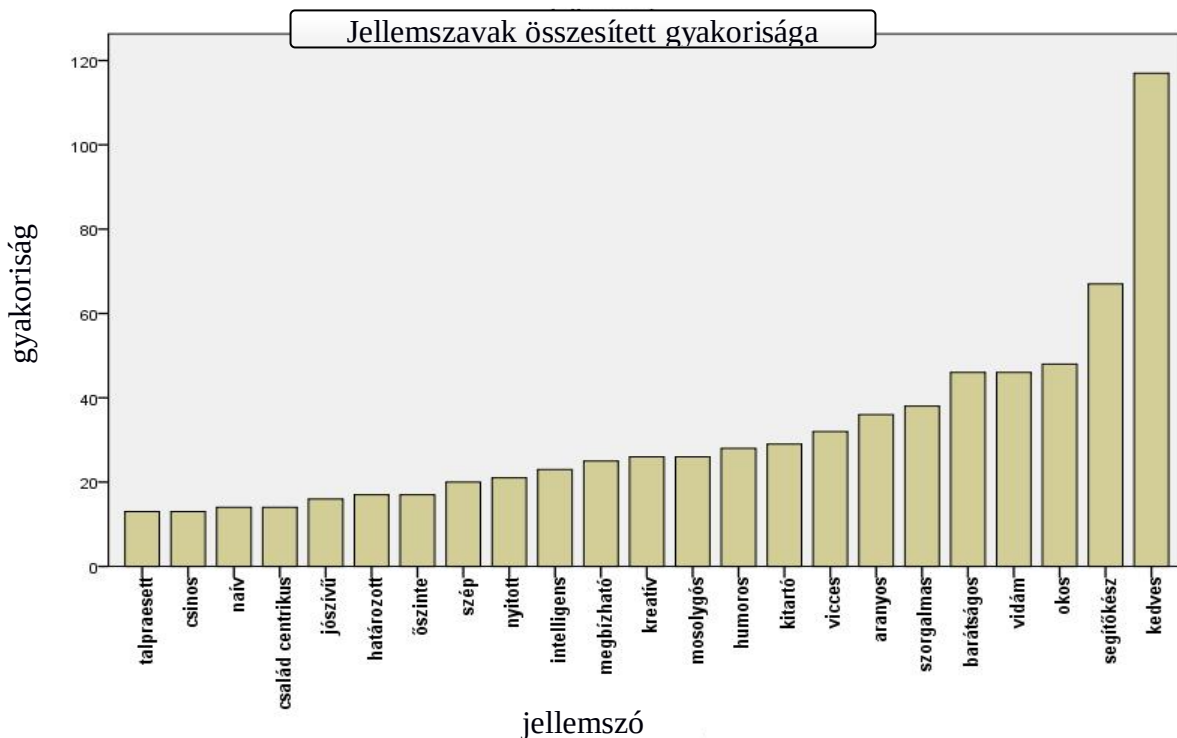
Az első vizsgálatban kapott jellemzőszavak alapján összeállítottunk egy 38 jellemzőszóból álló listát amiben az összesítve leggyakoribb, illetve az egyes Big Five dimenziókban magas illetve alacsony pontszámot elért kitöltők által leggyakrabban szavak szerepelnek. A vizsgálati személyeket megkértük, hogy jelöljék egy 1-től 5-ig terjedő skálán, hogy mennyire tartják szimpatikusnak a szólistán található szavakat. A 38 szó értékelése után a vizsgálati személyekkel egy BFI tesztet töltöttünk ki. A BFI tesztről ugyanúgy mint az első vizsgálatban, visszajelzést kaptak a vizsgálati személyek. A visszajelzésnél itt is ügyeltünk arra, hogy pozitív összbemutatót mutassunk, ugyanis a teszt online mivolta miatt nem lenne lehetőségünk a negatív visszajelzés által okozott hatások semlegesítésére.

Minta

A közösségi oldalak általános adottságai miatt mintánkban nagyobb számban szerepelnek női kitöltők. Korcsoport, iskolázottság és lakhely tekintetében a mintánkban rendkívül nagy a szórás. Az első vizsgálatunkban 600 jellemzést dolgoztunk fel, az ezt követő BFI tesztet 200 személy töltötte ki. Második tesztünket, az első vizsgálatban kapott szavakból összeállított szólistán szereplő szavakat 127 vizsgálati személy értékelte, majd töltötte ki a BFI tesztet.

Elemzések

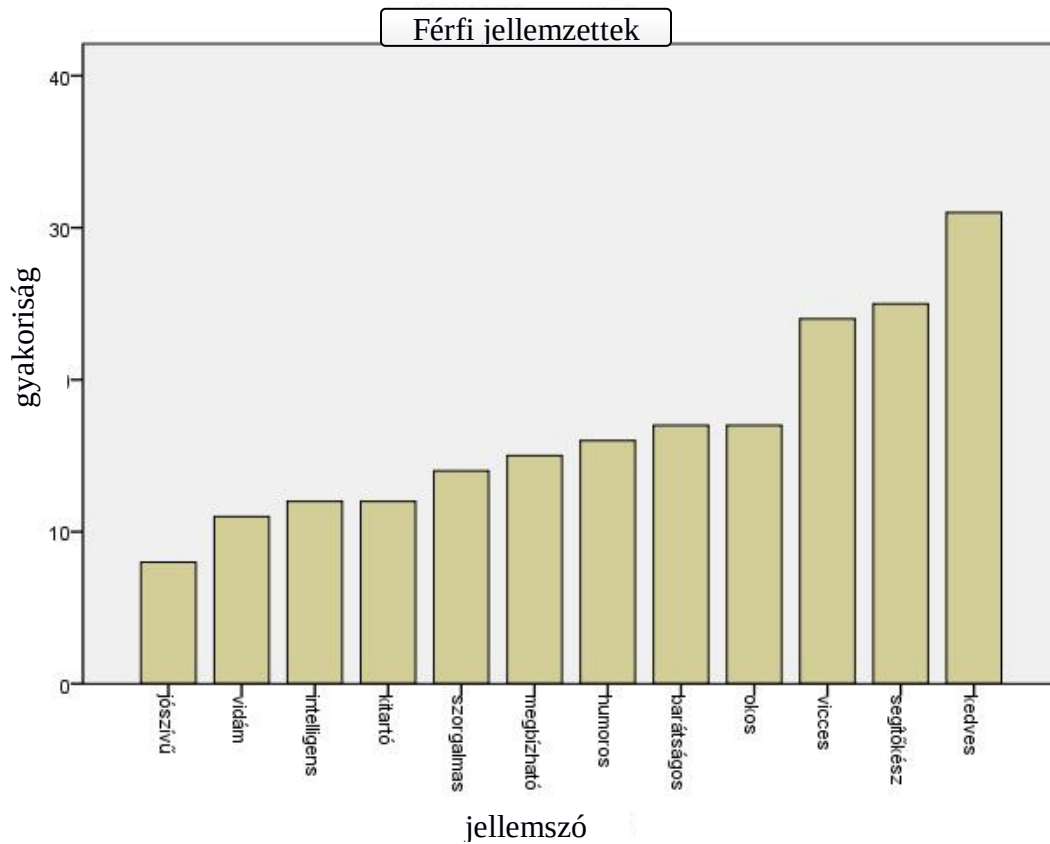
A kapott jellemzésekben szereplő jellemszavakon gyakorisági elemzést végeztünk. A gyakoriságból egyértelműen kirajzolódik, hogy a kedves szó minden vizsgált alcsoportban és összesítve is a legtöbbet használt szó mások jellemzésére. A kapott jellemszavak többségében pozitívak, szociális kíváncsiságuk igen magas, a Szirmák Zsófia által készített lista alapján (Szirmák, 2000) 3.35, ez a mintavételi módszerrel is magyarázható. A használt jellemszavak gyakorisága az adott jellemszó személyes nyelvben használt gyakoriságával korrelál a legerősebben, míg a szó tudományos, sajtó, irodalmi, hivatalos nyelvben használt gyakoriságával való korreláció alacsony. A leggyakoribb negatív szó a naív és a lusta. A listát a olyan szavak vezetik, amelyek evolúciós szempontból is igen értékes tulajdonságok: kedves, segítőkész, okos, vidám, barátságos. Jól látható hogy a szavak többsége a barátságosság dimenzióhoz köthető, valamint jelentősen szerepelnek a nyitottság dimenzióhoz tartozó jellemszavak is. Szembetűnő, hogy külső tulajdonságok alig jelennek meg, illetve ha megjelennek akkor is csupán általános, összevont tulajdonságként (szép, csinos, elegáns).

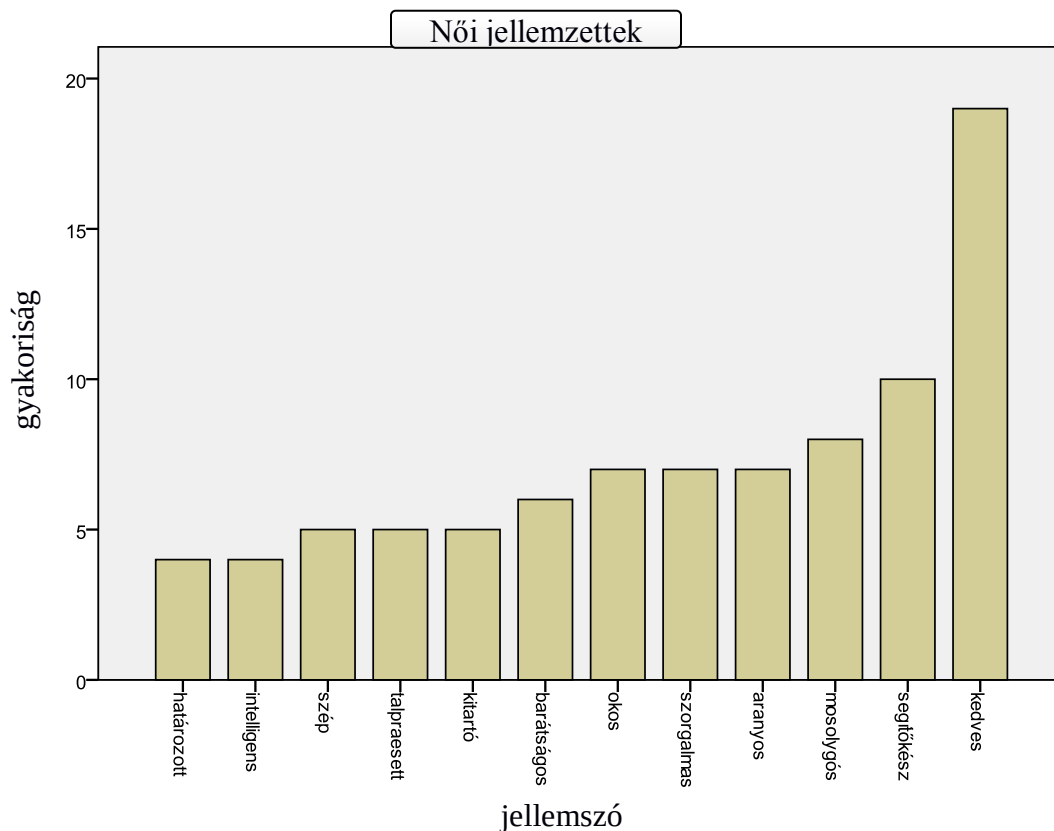
2. ábra

Nemi különbségek is megfigyelhetők a jellemzésekben. A női jellemzetteknel jelentősebbé válnak a külső tulajdonságok, illetve míg a férfiak a jellemzők szerint

viccesek és humorosak, addig a nők vidámak, mosolygósak és aranyosak. A kedves mindkét nemnél a leggyakoribb jellemző, valamint a segítőkész, barátságos is kiemelt fontosságú a férfi és a női jellemzettekénél is. Érdekesség, hogy a női jellemzettekénél a leggyakoribb szavaknál nem szerepel a megbízható szó. A női jellemzőknél jóval erőteljesebben megjelennek a “vidám”, “vicces”, “humoros” szavak, míg a férfiaknál ezek súlya nem számottevő. További különbség a férfi és női jellemző személyek között, hogy a női jellemzésekben a “kreatív” szó is megjelenik a 9. leggyakrabban használt jellemzőként, míg a férfiaknál jóval hátrébb kerül. Érdekes lenne további adatokat gyűjteni a specifikusabb nemi különbségek meghatározására is.

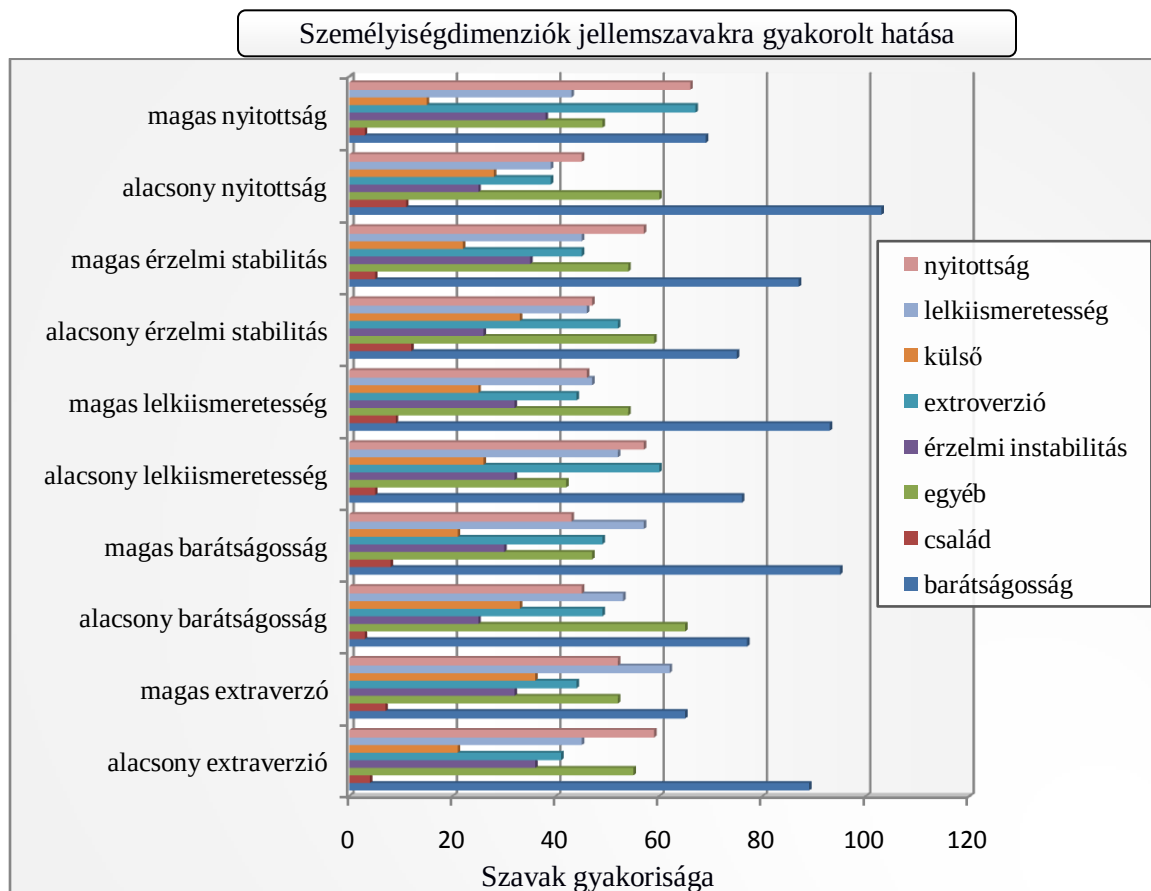

3. Ábra

4. ábra

A **jellemzésmélység** tekintetében megállapítható, hogy annak ellenére, hogy a kedves szó dominanciája a 2 szavas, 5 szavas és a 7 szavas változatban is megmarad, a legerőteljesebben egyértelműen a 7 szavas változatban jelentkezik. Ez annak tudható be, hogy a kedves szó egy nagymértékben általános jellemző, amelyet nem és személyiségtípustól függetlenül gyakran használnak az emberek. A 2 szavas változatban a jellemzők többsége általános, sokat használt jellemzőszavakkal írták le a másik személyt, ám a 7 szavas változatban már specifikusabb jellemzővonásokat vettek figyelembe a személyleírásnál. A jellemzőszavak specifikusabbá válása alól képez kivételt a “kedves”, ami nem bomlik további jellemzőszavakra, így még dominánsabbá válva a többi, részekre bomló jellemzőszavak között.

5. ábra

A **személyiségdimenziók** közül az érzelmi stabilitás ($t=-3,787$, $p<0.001$), az extroverzió ($t= 3,768$, $p<0.001$) és a nyitottság ($2,396$, $p< 0,017$) van szignifikáns hatással a jellemzésekre. A barátságosság dimenzió hatása nem szignifikáns ($t=1,165$, $p= 0,245$), a lelkiismeretesség dimenzió a szignifikanciaszint határán van ($t= -1,933$, $p= 0,054$). Az 5. ábrán jól látható, hogy a jellemzésre használt szavak többsége a barátságosság dimenzióhoz köthető, továbbá az is, hogy viszonylag sok, egyik dimenzióba sem besorolható szót használtak a jellemző személyek. Ezek a szavak többnyire olyanok voltak, amik vagy rokonságra, családi állapotra, esetleg foglalkozásra utaltak.

Szembetűnő, hogy az alacsony nyitottságnál a barátságosság dimenzióhoz köthető szavak gyakorisága jelentősen nagyobb mint a magas barátságosságnál, illetve az is, hogy a családhoz köthető jellemszavaknál is ehhez hasonló a tendencia. A nyitottság és a lelkiismeretesség dimenziók éppen ellentétesen befolyásolják az extroverzióval

kapcsolatos jellesszavak gyakoriságát, a magas nyitottságnál, illetve az alacsony lelkiismeretesség növeli. A magasban extrovertált személyek jóval többet írtak a jellemzett személyek külsejéről mint a kevésbé extrovertáltak.

Láthatjuk, hogy az egyes személyiségdimenziókban alacsony vagy magas pontszámot elért személyek nem használnak több, az ehhez a dimenzióhoz tartozó szót mások jellemzésére, azaz nem állapítható meg afféle jelenség hogy az egyes dimenziókban szélsőséges értékű emberek a saját szélsőséges dimenziójukban ítélnék meg a többi embert. Ebből következően az énsémák mások megítélését befolyásoló hatása nem lehet egy afféle megfeleltetés miszerint egy extrovertált ember az extroverzió mentén ítéli meg a körülötte lévőket.

Kutatásunk második felében, amikor azt néztük, hogy a különböző személyiségdimenziók hogyan függnek össze a tulajdonság-preferenciákkal, korreláltattuk a Big Five pontokat a leggyakrabban használt szavak preferenciájával. Az extroverzióval leginkább a "család centrikus" ($r=0.315$, $p<0.001$) és a "határozott" ($r=0.302$, $p=0.001$) tulajdonságok preferenciája járt együtt. A "csendes" tulajdonság preferenciájával viszont negatív a korrelációja ($r=-0.251$, $p=0.005$). A barátságosság dimenzióval leginkább a "mosolygós" ($r=0.468$, $p<0.001$), a "segítőképz" ($r=0.477$, $p<0.001$), az "udvarias" ($r=0.440$, $p<0.001$), a vidám ($r=0.443$, $p<0.001$) és természetesen a "barátságos" jellemszó ($r=0.458$, $p=0.000$) korrelált. A lelkiismeretességgel a "szorgalmas" ($r=0.369$, $p<0.001$), a "törekvő" ($r=0.341$, $p<0.001$) és az "egyszerű" ($r=0.314$, $p<0.001$) szavak járnak együtt, a legfeltűnőbb negatív együtt járást a "lusta" ($r=-0.267$, $p=0.003$) szóval mutatja. Az érzelmi stabilitás dimenzió csak az "álmodozó" szóval mutatott szignifikáns korrelációt ($r=0.233$, $p=0.009$). A nyitottsággal pedig a "kreatív" ($r=0.455$, $p<0.001$), az "okos" ($r=0.321$, $p<0.001$) és természetesen a "nyitott" ($r=0.246$, $p=0.005$) szó korrelál leginkább. Ezeken kívül még sok erősen szignifikáns korrelációt kaptunk, ez a függelék 2. táblázatában látható

Fontos megjegyezni, hogy a legtöbb szó csak egy vagy két dimenzióval van lineáris kapcsolatban. A kettővel való együtt járára példa a "határozott", ami az extroverzió dimenzióval ($r=0.302$, $p=0.001$) és a lelkiismeretességgel is ($r=0.298$, $p=0.001$)

szignifikánsan korrelál. Csak a "család-centrikus", az "őszinte" és a "megbízható" korrelál jelentősen, szignifikánsan három különböző dimenzióval is, ennek oka nagy népszerűségük lehet. Feltűnő, hogy a három legpozitívabbnak értékelt tulajdonság nagy átfedésben van a magyar taxonómia Integritás dimenziójával, azaz az ötödik faktorral, hiszen annak a pozitív oldalán az "igazmondó" "szavahihető" "humánus" tulajdonságok szerepelnek.

Mivel a kutatásunk második fázisában már csak azokat a szavakat pontoszták a kitöltők melyek viszonylag gyakran fordultak elő az első fázisban, ezért negatív minőségű szó kevés fordult elő, ezek közül az önző lett a legnépszerűtlenebb (5 pontos skálán 1.8 lett az átlaga). A 10 legpozitívabbnak ítélt tulajdonság (csökkenő sorrendben) a következő: megbízható; őszinte; segítőkész; jószívű; kitartó; jó barát; vidám; barátságos; természetes; kedves.

A személyiségvonások befolyásoló hatása olyan esetekben is megnyilvánul ahol az egyik dimenzión elért pontszám negatívan korrelál egy tulajdonság preferenciájával egy másik pedig pozitívan. Ilyen például az "álmodozó" szó ami az érzelmi stabilitással gyengén (ám ez szignifikáns), de pozitívan jár együtt, míg a lelkiismeretességgel negatívan; vagy a "csendes" ami az extroverzióval negatív, a barátságossággal viszont pozitív korrelációt mutat. Érdekességgé azt mutathatjuk fel, hogy mintánkban a lelkiismeretesség negatívan korrelál a "vicces" szó preferenciájával (még ha csak kissé is), a "törekvő" (ami a kevésbé népszerű tulajdonságok között van) preferenciája viszont pozitívan korrelál mind az extroverzióval, mind pedig a lelkiismeretességgel.

Véggkövetkeztetések

Kutatásunk eredményeként megtudhattuk, hogy melyek azok a szavak, amiket a mindennapokban használunk ismerőseink jellemzésére és hogy ezeknek a tulajdonságoknak milyen magas a szociális kíváncsiságuk. Megnéztük azt is, hogy miben nyilvánulnak meg a jellemzésekben a nemi hatások. A legtöbbet használt szavak kitöltők általi értékelésével megvizsgáltuk, hogy a személyiség hogyan befolyásolja a tulajdonság-preferenciákat, valamint azt, hogy a gyakran említett vonások közül melyek azok melyeket a legpozitívabbnak értékelünk.

A nemek és a személyiségdimenziók részletesebb hatásának feltárására további kutatásokra van szükség. Érdekes lenne azt is megnézni, hogy a két nem között a személyiségdimenziók mennyiben eltérő hatással rendelkeznek, illetve a különböző korcsoportok között milyen jellemzésbeli különbségek figyelhetők meg.

A kutatás eredményeit felhasználva, az értékelők nemi hovatartozását és (amennyiben ismerjük) személyiségüket figyelembe véve nagyobb hatásfokkal kelthetünk jó benyomást.

Irodalomjegyzék

Buss, D. M., és Schmitt, D.P. (1993). Sexual strategies theory: An evolutionary perspective on human mating. *Psychological Review*, 100(2), 204-232.

Mollaret, P., és Mignon, A. (2006). Towards a psychosocial approach to "personality" judgment [Vers une approche psychosociale du jugement de « personnalité »]. *Psychologie Française*, 51(3), 307-325.

Le Barbenchon, E., Cambon, L., és Lavigne, F. (2005). Desirability and social utility for 308 personality descriptors and 297 professions. *Année Psychologique*, 2, 307-322.

Störmer, S., és Fahr, R. (2013). Individual determinants of work attendance: Evidence on the role of personality. *Applied Economics*, 45(19), 2863-2875.

Ozer, D. J., és Benet-Martínez, V. (2006). Personality and the prediction of consequential outcomes. *Annual Review of Psychology*, 57, 401–421.

Tze-Yeong, D., és Singh, R., (1995) Attitudes and Attraction: a Developmental Study of the Similarity-Attraction and Dissimilarity-Repulsion Hypotheses. *Personality & Social Psychology Bulletin*, Sept. 1995

Vigil, J. M. (2009). A socio-relational framework of sex differences in the expression of emotion . *Behavioral and Brain Sciences*, 32(5), 375-390.

Cuperman, R., és Ickes, W., (2009). Big Five Predictors of Behavior and Perceptions in Initial Dyadic Interactions: Personality Similarity Helps Extraverts and Introverts, but Hurts "Disagreeables". *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 97, No. 4, 667–684

Függelék

	extroverzió_m	extroverzió_a	barátságosság_a	barátságosság_m	lelkiismeretesseg_a	lelkiismeretesseg_m	ézelmistabilítás_a	ézelmistabilítás_m	nyitottság_a	nyitottság_m
kedves	4,20	4,33	4,07	4,33	4,40	4,47	4,27	4,27	3,87	4,00
álmodozó	3,67	3,93	3,53	3,00	3,47	3,67	3,00	3,60	3,00	3,67
aranyos	3,80	4,13	3,67	3,67	4,07	3,73	3,60	4,13	3,40	3,80
barátságó	4,47	4,20	4,07	4,60	4,33	4,40	4,47	4,47	3,73	4,33
befolyásó	2,33	2,73	2,00	1,87	2,27	2,47	1,60	2,47	2,40	2,27
laza	3,47	2,93	3,13	2,80	3,13	3,33	3,00	3,60	2,87	3,33
család_ce	4,40	3,73	3,60	4,80	3,73	4,47	4,60	4,40	3,87	4,13
csendes	3,07	3,93	3,00	3,53	2,60	3,53	3,47	3,33	2,87	3,33
egyszerű	3,33	3,07	3,00	3,27	2,27	3,73	2,93	3,20	2,80	2,87
érdeklődő	4,40	4,47	4,20	4,07	4,47	4,53	4,20	4,07	3,73	4,40
érzékeny	3,33	3,73	3,20	3,47	3,00	3,87	3,47	3,67	2,87	3,53
fiatal	3,73	3,27	3,53	3,27	3,27	3,13	3,27	3,40	3,13	3,27
gyerekes	2,60	2,67	2,20	2,60	2,47	2,67	1,87	2,40	2,13	2,33
határozott	4,47	3,73	4,07	4,33	3,73	4,27	4,40	4,13	3,73	4,27
humoros	4,33	4,07	3,93	4,00	4,33	4,07	4,00	4,40	3,53	4,47
intelligen	4,40	4,40	4,40	3,87	4,53	4,20	3,87	4,47	4,00	4,67
jó_barát	4,80	4,13	4,33	4,40	4,73	4,47	4,20	4,53	3,87	4,53
jó_fej	3,87	3,40	3,67	3,40	4,00	3,53	3,47	4,13	3,27	3,87
jószívű	4,47	4,27	4,33	4,73	4,47	4,60	4,53	4,47	3,93	4,33
kitartó	4,60	4,40	4,07	4,67	3,93	4,73	4,47	4,53	3,93	4,67
kreatív	4,53	4,40	4,00	4,07	4,20	4,47	4,00	4,07	3,53	4,73
lusta	2,07	2,73	2,40	1,67	2,40	2,20	1,80	2,33	2,07	2,40
megbízha	4,73	4,27	4,53	4,87	4,40	4,60	4,93	4,47	4,00	4,67
mosolygó	4,53	4,00	3,47	4,60	3,93	4,13	4,40	4,20	3,87	4,27
nyitott	4,33	3,93	3,80	4,40	4,13	4,20	4,33	4,27	3,53	4,13
okos	4,27	4,13	3,93	3,73	3,93	3,93	3,67	4,27	3,67	4,47
önző	1,73	2,40	1,87	1,87	2,07	2,07	1,33	1,53	2,07	2,20
őszinte	4,60	4,40	4,40	4,87	4,33	4,80	4,87	4,33	3,93	4,53
segítőkés	4,53	4,53	4,13	4,73	4,33	4,73	4,67	4,67	4,27	4,60
sportos	3,93	3,27	3,07	3,20	3,53	3,40	3,07	3,60	3,20	3,73
szétszórt	2,47	3,13	2,67	2,00	2,67	2,93	1,87	2,67	2,33	3,00
szorgalm	4,20	4,13	3,60	4,33	3,53	4,73	4,07	3,73	3,67	4,00
természet	4,47	4,07	4,07	4,53	4,27	4,53	4,53	4,33	3,80	4,07
törekvő	3,67	3,00	2,73	3,20	3,07	3,73	2,87	3,47	3,07	3,40
udvarias	4,47	4,27	4,00	4,53	3,93	4,47	4,47	4,33	3,67	4,20
ügyes	4,20	4,13	3,93	4,13	4,07	3,93	4,13	3,80	3,60	4,20
vicces	4,27	3,87	3,87	3,60	4,20	3,93	3,47	4,00	3,53	4,20
vidám	4,47	4,20	3,93	4,53	4,27	4,47	4,40	4,40	4,00	4,47
átlag	3,93	3,80	3,59	3,78	3,70	3,92	3,67	3,85	3,39	3,88

1. táblázat

Személyiségdimenziók és jellemzők preferenciája közötti korreláció

	kedves	álmodozó	aranyos	barátságos	befolyásolható	laza	család_centrikus	csendes	egyszerű	érdeklődő	érzékeny	fiatal
extroverzió	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,064 ,474 126	-,056 ,534 126	-,070 ,435 126	,169 ,059 126	-,174 ,052 126	,161 ,072 126	,315** ,000 126	-,251** ,005 126	,039 ,662 126	-,007 ,938 126	,075 ,405 126
barátságosság	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,304** ,001 126	-,043 ,633 126	,184 ,040 126	,458** ,000 126	,051 ,569 126	,055 ,537 126	,408** ,000 126	,177 ,048 126	,172 ,054 126	,237** ,007 126	-,025 ,780 126
lelkismeretesség	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,037 ,683 126	-,108 ,227 126	-,048 ,591 126	,046 ,608 126	-,110 ,221 126	-,038 ,675 126	,235** ,008 126	,158 ,077 126	,314** ,000 126	-,003 ,977 126	-,128 ,192 126
érzelmi stabilitás	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,052 ,565 126	,233** ,009 126	,180 ,044 126	,028 ,753 126	,205 ,021 126	,208 ,019 126	-,122 ,172 126	,085 ,343 126	-,007 ,936 126	-,021 ,815 126	,165 ,064 126
nyitottság	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,087 ,330 126	,184* ,039 126	,103 ,252 126	,262** ,003 126	-,077 ,391 126	,165 ,065 126	,103 ,251 126	,167 ,062 126	-,038 ,677 126	,212 ,017 126	,170 ,057 126

2. táblázat

Személyiségdimenziók és jellemzők preferenciája közötti korreláció

	gyerekes	határozott	humoros	intelligens	jó_barát	jó_fej	jószívú	kítartó	kreatív	lusta	megbízható	mosolygós	nyitott	okos	önző
extroverzio	Pearson Correlation	,025	,302	,188	,089	,201	,126	,112	,203	,198	,194	,227	,142	,177	-,175
	Sig. (2-tailed)	,780	,001	,035	,319	,024	,159	,212	,022	,026	,030	,011	,113	,047	,050
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
barátságosság	Pearson Correlation	,100	,143	,192	,030	,130	,083	,337	,342	,208	,125	,468	,406	,031	-,124
	Sig. (2-tailed)	,267	,110	,031	,736	,145	,355	,000	,000	,019	,163	,000	,000	,734	,167
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
lelkismeretesség	Pearson Correlation	,003	,298	-,061	-,021	,017	-,189	,107	,221	,127	-,267	,122	,079	,091	-,037
	Sig. (2-tailed)	,977	,001	,500	,814	,850	,034	,235	,013	,156	,003	,175	,377	,308	,678
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
érzelmi stabilitás	Pearson Correlation	,029	-,153	,121	,034	,032	,166	,021	,012	,066	,217	,008	-,038	,063	,083
	Sig. (2-tailed)	,748	,086	,178	,709	,724	,064	,817	,892	,460	,015	,933	,670	,481	,357
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
nyitottság	Pearson Correlation	,009	,178	,253	,273	,201	,121	,202	,197	,455	,011	,114	,246	,321	-,047
	Sig. (2-tailed)	,916	,046	,004	,002	,024	,176	,023	,027	,000	,902	,205	,005	,000	,602
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126

2. táblázat

Személyiségdimenziók és jellemzők preferenciája közötti korreláció

		összinté	segítőképz	sportos	szélszór	szorgalmas	természetes	törekvő	udvarias	ügyes	vicces	vidám
extroverzió	Pearson Correlation	,267 ^{**}	,093	,226 [*]	-,089	,139	,088	,231 ^{**}	,061	,171	,209 [*]	,184 [*]
	Sig. (2-tailed)	,002	,302	,011	,321	,121	,451	,009	,498	,055	,019	,040
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
barátságosság	Pearson Correlation	,388 ^{**}	,477 ^{**}	,159	-,097	,297 ^{**}	,341 ^{**}	,057	,440 ^{**}	,270 ^{**}	,102	,443 ^{**}
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,076	,279	,001	,000	,524	,000	,002	,254	,000
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
lelkismeretesség	Pearson Correlation	,289 ^{**}	,183 [*]	,005	-,119	,369 ^{**}	,129	,341 ^{**}	,237 ^{**}	,181 [*]	-,114	,066
	Sig. (2-tailed)	,001	,040	,958	,185	,000	,151	,000	,007	,043	,205	,464
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
érzelmi stabilitás	Pearson Correlation	-,107	,129	,026	,210 [*]	-,027	-,040	,045	-,063 [*]	-,081	,123	,012
	Sig. (2-tailed)	,233	,150	,772	,018	,788	,661	,620	,481	,365	,172	,893
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
nyitottság	Pearson Correlation	,188 [*]	,102	,147	,158	,178 [*]	,141	-,044	,203 [*]	,181 [*]	,163	,200 [*]
	Sig. (2-tailed)	,035	,255	,100	,076	,046	,115	,625	,023	,043	,069	,025
	N	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126

2. táblázat

nők		férfiak	
megbízható	4,74	őszinte	4,52
segítőkész	4,68	jó_barát	4,52
őszinte	4,68	segítőkész	4,48
jószívű	4,53	jószívű	4,44
kitartó	4,51	megbízható	4,41
vidám	4,45	határozott	4,33
jó_barát	4,44	humoros	4,33
természetes	4,42	kedves	4,30
barátságos	4,41	kreatív	4,30
család_centrikus	4,39	intelligens	4,26
kedves	4,36	barátságos	4,26
intelligens	4,32	kitartó	4,22
udvarias	4,31	vidám	4,22
érdeklődő	4,27	udvarias	4,22
mosolygós	4,25	érdeklődő	4,19
kreatív	4,25	természetes	4,19
szorgalmas	4,22	jó_fej	4,04
humoros	4,20	vicces	4,04
nyitott	4,16	mosolygós	4,04
ügyes	4,14	ügyes	4,00
okos	4,14	szorgalmas	3,93
határozott	4,13	aranyos	3,93
vicces	3,93	okos	3,93
aranyos	3,83	nyitott	3,93
jó_fej	3,62	család_centrikus	3,89
érzékeny	3,57	fiatal	3,63
törekvő	3,41	laza	3,56
álmodozó	3,38	sportos	3,52
sportos	3,38	érzékeny	3,48
csendes	3,33	álmodozó	3,48
egyszerű	3,23	csendes	3,30
fiatal	3,22	törekvő	3,22
laza	3,16	egyszerű	3,11
szétszórt	2,59	gyerekes	2,81
gyerekes	2,27	szétszórt	2,44
befolyásolható	2,23	lusta	2,37
lusta	2,07	befolyásolható	2,26
önző	1,81	önző	1,81
átlag	3,82		3,79

3. táblázat